

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Petra Krajčoviča a sudcov JUDr. Ing. Antona Jakubíka a JUDr. Libora Duľu v trestnej veci obvineného **Ing. I. M. a spol.**, pre trestný čin porušovania predpisov o obehu tovaru v styku s cudzinou podľa § 124 ods. 2, ods. 3, ods. 5 Tr. zák. účinného do 1. januára 2006 a iné, na neverejnom zasadnutí 12. februára 2013 v Bratislave o sťažnosti prokurátora Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky proti uzneseniu Špecializovaného trestného súdu z 24. októbra 2012, sp. zn. BB-3 T 21/2011, takto

rozhodol:

Podľa § 194 ods. 1 písm. b/ Tr. por. sa napadnuté uznesenie **zrušuje** a Špecializovanému trestnému súdu sa ukladá, aby vo veci znovu **konal a rozhodol**.

O d ô v o d n e n i e

Napadnutým uznesením Špecializovaný trestný súd podľa § 244 ods. 1 písm. c/ Tr. por. z dôvodu uvedeného v § 215 ods. 1 písm. d/ Tr. por. s poukazom na § 9 ods. 1 písm. g/ Tr. por. zastavil trestné stíhanie obvinených:

Ing. I. M., nar. X., trvale bytom P., X. – Z., V. A., nar. X., trvale bytom Z., X., Ing. Ľ. T., nar. X., trvale bytom K., X., M. K., nar. X., trvale bytom P., D., Š. P., nar. X., trvale bytom P., X.D., D. J., nar. X., trvale bytom C., X., F. K., nar. X., trvale bytom B., R., t.č. na neznámom mieste, D. H., nar. X., trvale bytom P., X., O. P., nar. X., trvale bytom A., X., Ing. J. Š., nar. X., trvale bytom K., X., R. V., nar. X., trvale bytom T., X., P. P., nar. X., bytom N., X., T. M., nar. X., trvale bytom H., X., R. V., nar. X., trvale bytom P., X., R. A., nar. X., trvale B., G., R. G., nar. X., trvale bytom P., X. a J. S., nar. X., trvale bytom O., X., vedené na tom skutkovom základe, ako je to uvedené v napadnutom uznesení, pre trestný čin porušovania predpisov o obehu tovaru v styku s cudzinou podľa § 124 odsek 2, odsek 3, odsek 5 Trestného zákona účinného do 01.01.2006 a iné.

Proti uzneseniu podal sťažnosť prokurátor Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky (ďalej len prokurátor) ústne do zápisnice po jeho vyhlásení na verejnom zasadnutí súdu prvého stupňa o predbežnom prejednaní obžaloby. Osobitne ju potom odôvodnil písomným podaním.

V ňom uvádza nasledovné:

„Uvedené rozhodnutie Špecializovaného trestného súdu Pezinok, pracovisko Banská Bystrica považujem za nesprávne, pretože neboli splnené zákonné podmienky na zastavenie trestného stíhania.

V prvom rade si dovoľujem poukázať na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 31.05.2010, sp. zn. 4 Tost 10/2010, pričom s rozhodnutiami súdov, ktoré Špecializovaný trestný súd, pracovisko Banská Bystrica v napadnutom uznesení cituje, jednoznačne treba súhlasiť.

Podľa článku 6 odsek 1 veta prvá Dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Dohovor o ochrane základných ľudských práv a slobôd v článku 6 odsek 1 ani v inom ustanovení neupravuje ako sankciu za porušenie práva na spravodlivý proces povinnosť štátu - ako porušovateľa práva - zastaviť trestné stíhanie voči obvinenému.

Je potrebné sa stotožniť s názorom NS SR, keď tento skonštatoval, že medzinárodná zmluva, na ktorú odkazuje § 9 odsek 1 písmeno g/ Trestného poriadku musí výslovne upravovať konkrétny dôvod neprípustnosti trestného stíhania a teda nemožno akceptovať názor prvostupňového súdu, že dohovor nevyklučuje povinnosť zastaviť trestné stíhanie z dôvodu neprimeranej dĺžky jeho konania.

Z uvedeného jasne vyplýva, že Dohovor ani Európsky súd pre ľudské práva v žiadnom prípade nekonkretizuje všeobecne záväznú dobu, ktorú je možné považovať za primeranú lehotu.

Je zrejmé, že neodôvodnené priet'ahy spojené s neprimeranou dĺžkou konania sú zásahom do práv obvineného na spravodlivý proces, je to v rozpore so základnými zásadami trestného konania, avšak táto skutočnosť nezakladá neprípustnosť trestného stíhania. Navyše, keď veľká časť trvania dĺžky konania nebola iba obtiažnosť a zložitosť dokazovania v uvedenej trestnej veci, ale tiež množstvo žiadostí o právnu pomoc, bez ktorých nebolo možné vec náležite ukončiť. Boli zaslané žiadosti do viacerých štátov, ako napr. Litva, Rumunsko, Ruská federácia, Poľsko, Maďarsko a ďalšie, pričom vybavenie mnohých trvalo niekoľko desiatok mesiacov a žiadosti boli vybavované postupne, na viackrát.

Nasledovali preklady týchto vybavených žiadostí a neraz ich opakovanie, ktoré vyplynulo zo získaných dôkazov. Túto skutočnosť nemožno považovať za neprimeranú dĺžku konania, keďže vybavovanie žiadostí o právnu pomoc nemožno do cudziny výrazne ovplyvniť.

Je treba podotknúť, že je nutné prihliadať nielen na práva obvineného na spravodlivý proces, ale tiež na záujmy spoločnosti a ostatných subjektov trestného konania, záujmy verejnosti na spravodlivé potrestanie páchatel'ov, aby bol naplnený účel trestného konania.

Zastavenie trestného konania v tejto trestnej veci z dôvodu neprípustnosti, znamená v podstate navodenie beztrestnosti konania obvinených.

Navyše obtiažnosť a hospodárnosť konania nemôže viesť k zastaveniu trestného konania, ako aj predpokladaná dlhšia doba dokazovania na hlavnom pojednávaní.

Súd môže s poukazom na dĺžku konania po dokázaní viny páchatel'om trestných činov primerane použiť mimoriadne zmierňovacie ustanovenia podľa § 40 odsek 1 Trestného zákona účinného do 01.01.2006 (§ 39 ods. 1 Trestného zákona) a uložiť trest odňatia slobody pod dolnú hranicu trestnej sadzby ustanovenej zákonom (rozsudok NS SR sp. zn. 5 To 14/2009).

S poukazom na uvedené skutočnosti navrhujem, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 194 odsek 1 písmeno b/ Trestného poriadku zrušil napadnuté uznesenie Špecializovaného trestného súdu a aby mu uložil vo veci znovu konať a rozhodnúť.“

Obhajca obvinených M. a J. vo vyjadrení k podanej sťažnosti rozoberá priebeh konania a dôkaznú situáciu. Na jednej strane súhlasí s okolnosťou, že Dohovor o ochrane

ľudských práv a základných slobôd neobsahuje ustanovenie o obligatórnom zastavení trestného stíhania pre jeho neprimeranú lehotu, zároveň však kladie otázku, ako v tejto situácii zabrániť ďalšiemu porušovaniu práva na skončenie veci v takej (primeranej) lehote.

Obhajca obvineného K. sa vo svojom vyjadrení ku sťažnosti po rekapitulácii priebehu konania s rozhodnutím súdu prvého stupňa stotožnil.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len najvyšší súd) vec preskúmal v rozsahu uvedenom v § 192 ods. 1 Tr. por. a zistil, že sťažnosť prokurátora je dôvodná. S argumentami uvedenými v písomnej sťažnosti sa najvyšší súd stotožňuje a odkazuje na ne, vrátane odkazu na aktuálnu judikatúru.

Ide práve o rozsudok najvyššieho súdu z 18. marca 2012, sp. zn. 5 To 14/2009, uverejnený v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod číslom 10 v čiastke 1/2011. Tu je podrobne vysvetlená dotknutá problematika a okolnosť, že neprípustnosť trestného stíhania pre neprimeranú dĺžku konania nie je zakotvená v článku 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, v inom ustanovení Dohovoru ani v inej medzinárodnej zmluve, ktorou je Slovenská republika viazaná. Dĺžka konania však môže byť dôvodom pre použitie ustanovenia o mimoriadnom znížení trestu (v dotknutej veci ide o ustanovenie § 40 ods. 1 Tr. zák. v znení účinnom pred 1. januárom 2006).

Rozhodnutiu súdu prvého stupňa nechýba racionalita pri obhajobe dôvodov, pre ktoré je sporná efektívnosť ďalšieho konania. Súd však koná v zmysle Čl. 2 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a § 2 ods. 6 Trestného poriadku ex offio a pokiaľ nemá právny titul na zastavenie trestného stíhania, je povinný vec prejednať a meritórne rozhodnúť. Odklony v konaní alebo nevykonanie dokazovania (napr. pri vyhlásení o uznaní viny) sú postupy prípustné len pri splnení zákonných podmienok.

V tomto smere zodpovedá filozofia zákona princípom spravodlivosti v zmysle trestnoprávnej ochrany spoločenských záujmov na základe zákona, a pre konkrétne prípady ochrany práv poškodených trestnou činnosťou, vrátane ochrany štátu (čím nie je automaticky konštatovaná neprimeranosť dĺžky konania, resp. jej miera v prejednávanej veci vzhľadom na rozsah veci).

Bez ďalšej duplicitnej argumentácie vo vzťahu k podanej sťažnosti, písomnému vyjadreniu obvinených a označenému judikatúrnemu rozhodnutiu je teda potrebné konštatovať, že neostávalo najvyššiemu súdu iné ako napadnuté uznesenie podľa § 194 ods. 1 písm. b/ Tr. por. zrušiť a Špecializovanému trestnému súdu uložiť, aby vo veci znovu konal a rozhodol. Ako vyplýva z obsahu tohto odôvodnenia, trestné stíhanie obvinených nie je možné z dôvodov použitých súdom prvého stupňa zastaviť. Z tohto je potrebné v ďalšom konaní vychádzať ako z právneho názoru najvyššieho súdu.

Poučenie: Proti tomuto uzneseniu sťažnosť nie je prípustná.

V Bratislave 12. februára 2013

JUDr. Peter K r a j č o v i č , v. r.
predseda senátu

Vypracoval: JUDr. Libor Duľa

Za správnosť vyhotovenia: Libuša Jánošíková